

Broeders en zusters,

Deze dienst is alweer het derde 'Uur voor Iedereen' van dit seizoen. In de vorige diensten is stil gestaan bij 'Jij en de ander' en 'Jij en jezelf'. Vandaag gaat het over 'Jij en je God'.

Deze keer wil ik eens een keer samen kijken naar het voorbeeld van een bijbels figuur. En ik heb daarbij gekozen voor Nehemia. We gaan kijken wie Nehemia was en hoe hij invulling gaf aan zijn leven met God. En natuurlijk vragen we ons af wat we hier zelf van kunnen leren.

Jammer genoeg is het bijbelboek Nehemia niet echt bekend. Ik zeg jammer genoeg, omdat ik het een schitterend boek vind met veel lessen ook voor ons vandaag. Laten we eerst maar eens gaan kijken in welke tijd de geschiedenis zich afspeelt.

Nadat het volk Israel door Mozes door de woestijn naar het Beloofde Land was geleid, heeft het volk onder leiding van Jozua het land ingenomen. De tijd die daarna aanbrak wordt wel de Richterentijd genoemd. De NBV heeft het niet meer over Richteren maar over Rechters. Dat bijbelboek Rechters gaat over die periode. Na de tijd van de Rechters kwam de tijd van de Koningen. De eerste koning was Saul en na hem kwam David en daarna Salomo. Deze 3 koningen zijn koning geweest over het hele volk, 12 stammen. Na Salomo werd het rijk opgesplitst in een noordelijk 10-stammenrijk en het zuidelijk 2-stammenrijk. Ieder rijk had z'n eigen koningen. Het Noordelijk rijk stond bekend om z'n goddeloze koningen. Vanwege deze goddeloosheid heeft God de 10 stammen in ballingschap laten voeren door de Assyriërs. Deze 10 stammen zijn nooit weer teruggekeerd. De twee stammen Juda en Benjamin kregen op deze manier een ernstige waarschuwing om trouw te blijven aan God, maar ook hier ging het mis en zo'n 200 jaar later zijn ook de 2-stammen weggevoerd door de Babyloniërs. Ook de ouders van Nehemia hoorden waarschijnlijk bij de mensen die weggevoerd waren naar Babel. Hoe die weggevoerde mensen zich voelden in Babel kunnen we lezen in Psalm 137.

Aan de rivieren van Babel, daar zaten wij treurend en dachten aan Sion. In de wilgen op de oever hingen wij onze lieren. Daar durfden onze bewakers te vragen om een lied, daar vroegen onze beulen: zing voor ons een vrolijk lied uit Sion. Hoe kunnen

wij zingen een lied van de HEER op vreemde grond? Als ik jou vergeet Jeruzalem, laat dan mijn hand de snaren vergeten...

In dat verre Babel kreeg een van die Joodse ballingen een zoon. Hij gaf hem de naam Nehemia. 'JHWH heeft getroost' betekent dat. Uit deze naam blijkt wel duidelijk dat de ouders van Nehemia in dat verre Babel hun troost bij God zochten. En Nehemia heeft in dat heidense Babel het geloof in God behouden. Nehemia kreeg een baan als schenker van de koning. Dat is veel meer dan een veredelde ober, een schenker was een vertrouwenspersoon en was verantwoordelijk voor alles wat de koning binnenkreeg. Geen overbodige luxe als je ziet hoeveel koningen er in die tijd vergiftigd werden. Nehemia werkte in de burcht Susan, dat is dezelfde burcht waarin de geschiedenis van koningin Esther zich afspeelt.

Daar in Susan, lezen we in het 1^e hoofdstuk, kreeg Nehemia bezoek van zijn broer Chanani (genadig betekent dat!). Chanani kwam terug uit Jeruzalem. Want ondertussen hadden de Joden toestemming gekregen van koning Artasachsasta om de tempel te gaan herbouwen in Jeruzalem. Aan dit werk hadden Ezra en Zerubabel leiding gegeven. Nehemia informeerde naar dit werk en de toestand van de stad Jeruzalem. De heilige stad, waar de Joodse ballingen dagelijks aan dachten. Denk maar weer aan Psalm 137: *Hoe zou ik jou vergeten, Jeruzalem....*

Het antwoord dat Nehemia krijgt is dramatisch. De mensen worden bespot, de muur van de stad is afgebroken en de poorten zijn in vlammen opgegaan. Ik kom altijd erg onder de indruk van de reactie van Nehemia. Hieruit blijkt ook wel hoe hij leefde met God. Nehemia deed 3 dingen. Hij ging huilend rouw bedrijven, hij ging vasten en hij ging bidden. Hoe dat rouwbedrijven in z'n werk ging weten we niet. Men kende wel de gewoonte om een rouwkleed aan te trekken, wat niet veel meer was dan een jutezak. Ook strooide men wel as op het hoofd. Vandaar dat we nog altijd spreken over 'in zak en as zitten'. Heidense volken kenden ook wel de gewoonte om zichzelf te pijnigen of te verminken met een mes, maar dat gebruik had God aan Israël verboden.

Behalve rouw bedrijven ging Nehemia ook vasten. Voor een periode onthield men zich van voedsel om zich op God te richten als een onderstreping van het gebed. Dit gebruik is in onze protestantse wereld wat in onmin geraakt. Bij de Reformatie is dit op zich bijbelse gebruik evenals het zalven van zieken afgeschaft. In onze tijd zien

we dat op deze beide onderwerpen ook in de protestantse wereld een herbezinning gaande is.

En Nehemia ging bidden. Zodra hij geconfronteerd wordt met nood weet hij maar één reactie. Ik ga op m'n knieën en ga in gesprek met m'n God. Het is interessant om al bladerend in het bijbelboek Nehemia te zien hoe vaak Nehemia bad. Voor zover ik weet is Nehemia de enige van wie af en toe een schietgebedje in de bijbel staat. Zodra er nood is, zodra het er op aankomt in gesprek met de koning, zodra hij geconfronteerd wordt met tegenstand is dat voor Nehemia een aanleiding om te gaan bidden.

Uit de aanhef van het gebed blijkt wel dat Nehemia een vertrouwelijke band had met God. Hij noemt Hem *HEER, God van de hemel, machtige en ontzagwekkende God, U die uw beloften nakomt en trouw bent aan ieder die u liefheeft en doet wat u gebiedt.*

Als er in onze bijbel HEER met allemaal hoofdletters staat, dan staat er in het Hebreeuws JHWH. De naam van Israëls God, waarmee Hij zich bekend heeft gemaakt aan Mozes bij de brandende braamstruik. "Ik ben" of "Ik ben er" betekent die naam. Zo heeft Nehemia God leren zien. Als de God die er is. Hij noemt Hem machtig en ontzagwekkend. In hoofdstuk 2: 11 spreekt Nehemia over *mijn* God. Daaruit spreekt een persoonlijke relatie, intimiteit. Hoewel Nehemia ver verwijderd is van de stad Jeruzalem, waar God Zijn Naam zou laten wonen, kent Hij God als *mijn* God. Hij noemt Hem ook de God die zijn beloften nakomt. Dat is opmerkelijk. Blijkbaar wist Nehemia van Gods beloften. Je zou kunnen zeggen, Nehemia kende zijn bijbel. Dat blijkt ook wel uit de rest van het gebed. Want hij helpt God even herinneren wat God aan Mozes had beloofd: *'Als jullie ontrouw zijn, zal ik jullie onder alle volken verstrooien, maar als jullie naar mij terugkeren, en je houden aan mijn geboden en die naleven, zal ik jullie terughalen en bijeenbrengen op de plaats die ik heb uitgekozen...'*

In dit gebed zien we ook dat Nehemia zijn schuld belijdt. En niet alleen z'n eigen schuld. Hij belijdt ook de schuld van z'n volksgenoten en z'n familie. We hebben ons geen van allen aan uw geboden houden. Als we naar ons zelf kijken hebben we geen poot op te staan. We staan met lege handen en God heeft volledig het gelijk aan z'n kant. Nehemia beseft dat, maar tegelijkertijd durft Hij God te herinneren aan

de bijzondere positie van Israël. In de NBG vertaling staat dat nog sterker: *Zij zijn toch uw knechten en uw volk...* Proef je iets van z'n vrijmoedigheid? "Natuurlijk hebben wij er met z'n allen een potje van gemaakt, U hebt helemaal gelijk, maar mag ik U er even aan herinneren wat U beloofd hebt. We zijn niet de eerste de beste, we zijn uw kinderen, met wie U een verbond hebt gesloten".

Aan het eind van het gebed zien we nog iets bijzonders. Er komt een concreet verzoek. "Laat me vandaag toch slagen en laat de koning mij welgezind zijn". Het lijkt er op dat er bij Nehemia al biddend een plan is ontstaan om iets te gaan doen aan de nood waarover zijn broer kwam vertellen. Een plan waarvan hij later ook zegt dat God dat op z'n hart heeft gelegd. Het plan om de muur van Jeruzalem te gaan herbouwen. Het vervolg van het bijbelboek Nehemia gaat er over hoe Nehemia gehoorzaam is aan deze roeping van God.

Hetgeen we nu besproken hebben gaat, zou je kunnen zeggen, over Nehemia en Zijn God. Maar het thema van de dienst is Jij en je God! Wat kunnen wij nu leren van Nehemia's wandel met God.

In de eerste plaats is het opvallend dat Nehemia in een heidense omgeving, Babel stond bol van occultisme, astrologie en tovenarij, trouw bleef aan de God van Israël. Hoewel de situatie in onze tijd totaal anders is, heeft onze samenleving er ook wel iets van weg. Ons wordt weliswaar geen strobreed in de weg gelegd, maar om ons heen worden we geconfronteerd met allerlei oosterse religies, waarzeggerij, astrologie en andere occulte invloeden. Veel mensen staan open voor bovennatuurlijke zaken. Christenen worden vaak beschouwd als mensen van een andere planeet, die middeleeuwse standpunten aanhangen over huwelijk en seksualiteit en naïef blijven vasthouden aan een geschapen werkelijkheid in plaats van een geëvolueerde aarde waarin de mens ook niet meer is dan een toevalsproduct. Zoals Nehemia trouw bleef in een 'God-onvriendelijke-omgeving' is dat ook voor ons de uitdaging.

In de tweede plaats leren we van Nehemia hoe hij omgaat met moeilijkheden. In ons hoofdstuk hebben we gelezen hoe Nehemia op z'n knieën ging. Hoe hij God betreft bij alle facetten van het leven. Later tijdens de bouw van de muur zien we dat Nehemia bij fysieke tegenstand niet alleen bidt maar ook bereid is een wachtpost uit te zetten. Gebed sluit blijkbaar je eigen verantwoordelijkheid niet uit. Soms moet je

ook een daad stellen. Hoe doe jij dat? Wat als jij geconfronteerd wordt met nood? Ga je dan bidden? Een van de problemen van onze tijd is dat we zoveel op ons netvlies krijgen via TV dat we niet meer schrikken van nood. Het raakt ons niet meer. We hebben al zoveel hongerbuikjes gezien dat we moe worden van alle landelijke acties. In landen waar bevolkingsgroepen elkaar te lijf gaan krijgen we de neiging om ons er maar niet meer mee te bemoeien. Een groot hek er om en laat ze elkaar maar uitmoorden. Dat is allemaal misschien nog wel ver van je bed. Dan maar even dichterbij huis... Hoe reageer jij op geestelijke nood? Hoeveel mensen om ons heen kennen Christus nog? Raakt ons dat nog? Ik weet van mezelf dat ik me daar heel makkelijk bij neer leg. Misschien moeten we daar wel eerst om bidden: *Heer, mag ik de mensen om mij heen zien met uw ogen? U was met ontferming bewogen!*

Ten derde hebben we net gezegd dat Nehemia God hielp herinneren aan z'n eigen beloften. Nehemia kende zijn bijbel. Hij kende niet alleen z'n bijbel, hij geloofde hem ook. Hij wist wat God beloofd had en hij geloofde in de vervulling. Persoonlijk vind ik dit een van de grootste zorgen voor de christelijke kerk vandaag. Christelijke jongeren houden van ervaringen. Geloof moet goed voelen, de sfeer moet vooral goed zijn. Nu ben ik niet tegen een goede sfeer, maar het is ook wel een beetje consumptief. Want Gods woord lezen en onderzoeken kost ook gewoon inspanning en discipline. *"Mijn volk gaat te gronde door gebrek aan kennis"* zei de profeet Hosea al. De 10 stammen waar hij voor profeteerde zijn ook te gronde gegaan. Als wij Gods woord niet meer lezen en bestuderen dan lopen we geestelijk groot gevaar. Dan onderscheiden we niet meer waar het op aan komt. We worden heen en weer geslingerd door allerlei dwaalleringen die de ronde doen. We groeien niet meer in ons geloof omdat we het juiste voedsel missen. Zo af en toe kom ik gelukkig nog wel eens jongeren tegen die in de kerk zo'n bijbeltje bij zich hebben waarin van alles is onderstreept en er zijn aantekeningen in gemaakt. De bijbel ziet er gewoon stukgelezen uit. Dat vind ik nou de mooiste bijbels. Een bijbel is een werkboek. Die heb je niet voor de sier. Ik hoorde eens dat een gemeentelid tegen zo iemand had gezegd dat het een grote schande was dat hij zo omging met Gods Woord. Met die onderstrepingen lijkt het wel alsof je de ene tekst belangrijker vindt dan de andere. De jongen antwoordde glimlachend: Ik hoop nog eens zo ver te komen dat ik alle Bijbelteksten heb onderstreept!

Wat ook opvalt bij Nehemia is dat hij z'n plek kent tegenover God. Ik heb gezondigd, en mijn familie en volkgenoten ook. Hij wist dat hij zelf niet veel had mee te brengen. Leeft dat besef bij ons ook? Dat besef dat wij uit onszelf echt met lege handen staan. Wij zijn uit ons zelf geestelijk en moreel bankroet, failliet. We staan met lege handen. De Oudtestamentische gelovigen beseften dat vaak heel goed. Zij wisten, als ik God zie, dan sterf ik, dan wordt ik verteerd. Vandaag kom je nog wel eens mensen tegen die denken dat ze straks voor de troon van God nog wel een hartig woordje met Hem zullen spreken. Ik zeg dan vaak: straks voor de troon van God ga jij plat op je snuffert, want je beseft niet half hoe klein jij bent en hoe groot God is. Je hebt uit jezelf echt helemaal niets mee te brengen.

Maar Nehemia wist zich ook deel van Gods volk, waar bijzondere beloften op rustten. Hij wist zich een kind van God. En zo mag je, als Nieuwtestamentische gelovige, als je gelooft in de Here Jezus als Degene die herstel heeft gebracht in de relatie met God, er zeker van zijn dat die Almachtige God je Vader is geworden. Abba, pappapa. Maar God kan alleen jouw Abba zijn als je erkent dat je zelf met lege handen staat en accepteert dat Jezus aan het kruis je schuld heeft weggedragen. Zo wordt je door God als Zijn kind aangenomen. Geadopteerd. Je krijgt de rechten van een geliefd kind.

Het laatste, maar niet het onbelangrijkste, is dat Nehemia in actie komt. Nehemia bad voor de nood van Jeruzalem en God zei: Ik ga je gebed verhoren. Ik stuur jou er naar toe. Kijk, zo gevaarlijk is het om te bidden. God verhoort gebeden vaak door mensen in te schakelen. Dat kan ons ook gebeuren.

Ik las eens een verhaaltje van een rijke boer die elke avond bad voor die arme buurman van hem, die met z'n grote gezin in dat kleine huisje naast hem maar nauwelijks de eindjes aan elkaar kon knopen. Op een dag, nadat de boer weer gebeden had voor z'n arme buurman, stond de zoon van de boer op van de maaltijd en liep naar de kelder. "Hé, wat ga je doen?" riep de boer. "Ik ga je gebed verhoren" was het antwoord van de zoon. Hij pakte een grote zak met aardappelen en bracht die naar de buurman.

Zo werkt God vaak. Als jij gaat bidden voor je ongelovige buurman, dat hij Christus mag leren kennen, dan heb je dik kans dat God je gaat inschakelen. Als jij bidt voor

de eenzamen in de kerk dan zal God je vast en zeker vragen wat je van plan was er aan te gaan doen.

Geloven is een werkwoord! Geloven is niet alleen maar 'ja' zeggen tegen een aantal leerstellingen. Echt geloof is te herkennen aan daden, zegt Jakobus. Als die daden ontbreken is het geloof dood. Als je geloof leeft dan komt dat er uit. Kan niet anders. Bij Nehemia was dat te zien. Hij was bereid zijn veilige baantje op te geven en ging op weg. Hij liet zich inschakelen. Dankzij het herstel van de muur van Jeruzalem kon de tempeldienst ook weer beginnen. Het volk kon weer samen komen om God te eren en te aanbidden. Nehemia's bijdrage was het bouwen van een muur. Wat je bijdrage is, is niet zo belangrijk. Maar of je doet wat je kunt om mee te helpen bouwen. Ieder heeft z'n bekwaamheden. In de kerk zijn niet alleen dominees nodig, maar ook boekhouders, oppassers, koffieschenkers, stoelensjouwers, muzikanten en ga zo maar door. Durf jij het aan? Net als Nehemia zeggen: "Hier ben ik God, U mag mij gebruiken. Ik geloof dat U ook een plan met mij hebt. Zegt U het maar wat ik moet doen!"

Ondanks zware tegenstand voltooide Nehemia de herbouw van de muur in 52 dagen. Toen de vijanden van Nehemia dit hoorden werden ze bang en voelden zich klein, omdat ze beseften dat dit werk door onze God tot stand was gebracht. (6:15) Wat zou het geweldig zijn als de wereld om ons heen het zou gaan zien. Die kerk daar, het stelde eerst helemaal niet zoveel voor. Maar moet je nu eens kijken, dat kan geen mensenwerk zijn. Dat kan alleen omdat die kerk vol zit met Nehemia's.

Jongeren en ouderen die leven met hun God,
jongeren en ouderen voor wie geloven een werkwoord is,
jongeren en ouderen die bereid zijn zich te laten inschakelen door God.
Ieder op z'n plek. Schouder aan schouder. Voor dat ene grote doel. De bouw van Gods Koninkrijk.

Amen

Januari 2008
G.P. Hartkamp
Wapenveld